

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2026-0000215377

Datum 15 mei 2026
Betreft Aanbiedingsbrief Nota's naar aanleiding van het verslag
ontwerpbegroting 2026 IIB, gemeentefonds en provinciefonds

Hierbij bied ik u de Nota naar aanleiding van het verslag aan, betreffende de begrotingsstaten voor 2026 van de Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten en de Kiesraad (IIB). Tevens bied ik u, mede namens de staatssecretaris van Financiën, de Nota's naar aanleiding van het verslag aan betreffende de begrotingsstaten voor 2026 van het gemeentefonds (B) en het provinciefonds (C).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Inleidende opmerkingen

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken over het wetsvoorstel tot Vaststelling van de begrotingsstaten van het Gemeentefonds voor het jaar 2026. We danken de leden voor hun inbreng en gaan graag in op de in het verslag gestelde vragen.

In deze nota zijn de vragen en opmerkingen uit het verslag integraal opgenomen in cursieve tekst en de beantwoording van de vragen in gewone typografie. Daarbij is de volgorde van het verslag aangehouden.

1. Inleiding

*De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, BBB, D66, SP, PvdD, OPNL en fractie-Walenkamp** hebben met belangstelling kennisgenomen van de Begrotingsstaat gemeentefonds 2026. Deze leden hebben hier gezamenlijk nog enkele vragen over. Daarnaast hebben de leden van de fractie van de BBB nog aanvullende vragen.*

2. Beleidsartikelen

Op 8 april 2025 vond in de Eerste Kamer het debat plaats over de begroting van het gemeentefonds 2025. Tijdens deze begrotingsbehandeling is uitgebreid gesproken over het ontbreken van adequaat inzicht voor de leden van de Eerste Kamer om de begroting gemeentefonds te toetsen aan artikel 2 van de Financiële verhoudingswet (Fvw) en artikel 108, lid 3 van de Gemeentewet.

In het debat is het rapport "Afrekenen met disbalans: advies over medebewindstaken" van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) veelvuldig geciteerd.¹ In dit rapport wordt geconstateerd dat volksvertegenwoordigers onvoldoende inzicht hebben in de medebewindstaken en de bijbehorende financiering uit het gemeentefonds.

*Dit gebrek aan adequaat inzicht maakt het voor de Eerste Kamer niet mogelijk om na te gaan in hoeverre niet-gedekte kosten voor de medebewindstaken, zoals bijvoorbeeld voor de jeugdzorg, de financiële ruimte voor autonome taakuitoefeningen van een gemeente opsouperen. Dit maakt dat de Eerste Kamer niet kan nagaan of er voldoende (financiële) autonomie resteert voor gemeenten, zoals vereist conform artikel 124 van de Grondwet. Daarom werd de regering bij de begrotingsbehandeling van het gemeentefonds 2025 in een zeer breed gesteunde motie verzocht om "bij de aanbidding van de begroting gemeentefonds 2026 aan het parlement expliciet te onderbouwen hoe de diverse te onderscheiden medebewindstaken adequaat gefinancierd zijn en inzichtelijk te maken hoe er voldoende budget resteert voor de autonome taak van gemeenten conform artikel 124 Grondwet en artikel 9 van het Europees Handvest inzake lokale autonomie".² Hierover hebben de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, BBB, D66, SP, PvdD, OPNL en fractie-Walenkamp** gezamenlijk enkele vragen, omdat de gevraagde onderbouwing niet is geleverd.*

Deelt de regering de overwegingen en constatering in deze motie? Deze leden lezen graag een reactie en toelichting per overweging en/of constatering.

Hierbij vindt u mijn reactie op de in de motie Fiers genoemde overwegingen en constatering.

De overwegingen dat in de Grondwet is verankerd dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is en dat gemeenten veel taken in medebewind uitvoeren, kan ik onderschrijven.

De constatering dat er geen overzicht is van de taken die gemeenten in medebewind uitvoeren en wat de kosten hiervan zijn, kan ik deels onderschrijven. Zoals de motie ook aangeeft in de constatering wordt bijvoorbeeld op jeugdzorg, wel degelijk het gesprek gevoerd over de balans tussen taken, middelen en uitvoeringskracht. Ditzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor de WMO en voor de terreinen Natuur, Openbaar vervoer en Infrastructuur.

Artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet schrijft voor dat bij nieuwe of herziene beleidsvoornemens die decentrale overheden raken de financiële gevolgen in kaart worden gebracht en dat wordt aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen kunnen worden opgevangen. Op het moment dat wordt gekozen voor bekostiging via het gemeentefonds worden hiervoor middelen aan het fonds toegevoegd. De middelen in het gemeentefonds zijn beleids- en bestedingsvrij. De gemeenten leggen over de besteding van deze middelen dan ook geen verantwoording af aan het Rijk. Het is bij het Rijk dan ook niet precies bekend hoe middelen uit het gemeentefonds door gemeenten worden besteed en wat het effect van het gemeentelijk beleid is.

Uw Kamer wordt over de toevoeging van middelen aan het gemeentefonds geïnformeerd via de begrotingsstukken en de daarbij behorende circulaires.

De omvang van de fondsen volgt sinds 2024 de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). De totale groei van het fonds kan dan ook niet zonder meer aan specifieke taken worden toegerekend. Meer algemeen komen de uitkeringen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Over de besteding van de middelen vanuit het gemeentefonds dan wel provinciefonds hoeven gemeenten en provincies geen verantwoording af te leggen aan het Rijk. Zij zijn weliswaar verplicht om de benodigde middelen voor medebewindstaken in de begroting op te nemen (art. 193 Gemeentewet), maar hierbij geldt een aanzienlijke ruimte voor effectief en doelmatig beleid. Omdat de middelen uit de fondsen zelf niet geormerkt zijn, is het mogelijk dat gemeenten en provincies integraal beleid maken over de taakvelden heen. Dit laatste doen gemeenten en provincies dan ook, bijvoorbeeld door gemeenten in het sociaal domein. Over de besteding van de middelen leggen gemeenten en provincies lokaal verantwoording af aan gemeenteraden dan wel provinciale staten.

In de afgelopen periode heeft het kabinet, in samenspraak met gemeenten en provincies, stappen gezet om de balans tussen ambities, taken, middelen (financieel en bevoegdheden) en uitvoeringskracht te verbeteren. Het kabinet is in gesprek gegaan met de (koepels van) medeoverheden om tot afspraken ter verbetering van die balans te komen. Er is nu sprake van een werkbare financiële situatie voor gemeenten, wat een belangrijke stap is in het versterken van de samenwerking tussen rijk en gemeenten.

Kan de regering aan deze leden aangeven waarom deze motie (nog) niet is uitgevoerd? Op welke termijn is de regering voornemens dit wel te doen? Wat is de planning die de regering voor ogen heeft?

Uw Kamer is op 9 mei 2025 reeds geïnformeerd over de uitvoering van de motie Fiers.¹ Op 9 januari jongstleden is de kabinetsreactie op de ROB adviezen "Afrekenen met disbalans" en Meters maken met Medebewind" met uw Kamer gedeeld.² In de kabinetsreactie is een verkenning aangekondigd. Daarin zal worden verkend hoe monitoring beter kan bijdragen aan het verbeteren van het gesprek over de balans tussen taken en middelen en waar nodig verder ontwikkeld kan worden. De uitkomst van de verkenning zal in de zomer met uw Kamer worden gedeeld.

Welke initiatieven heeft de regering het afgelopen jaar concreet ondernomen om tot het gevraagde adequate inzicht te komen? Deze leden lezen graag een uitgebreide toelichting.

De kabinetsreactie op de adviezen van de ROB gaat in op het gesprek over balans tussen taken, middelen en uitvoeringskracht en de rol die informatievoorziening en monitoring daarin kan spelen. Zoals in de beantwoording van vraag 2 aangegeven wordt er momenteel een verkenning uitgevoerd welke moet leiden tot een voorstel hoe monitoring kan bijdragen aan het gesprek over balans. Zoals aangegeven in de beantwoording op vraag 1 zijn het afgelopen jaar op verschillende terreinen afspraken gemaakt om de balans tussen taken middelen en uitvoeringskracht te verbeteren.

Hoe verhoudt het uitvoeren van de breed gesteunde motie zich tot de reactie van de regering op het ROB-rapport "Meters maken met medebewind. Over het parlementair budgetrecht en de gemeentefinanciën" met daarin concrete aanbevelingen om tot dit inzicht te komen?³

Zoals aangegeven in de beantwoording van voorgaande vragen wordt op dit moment een verkenning uitgevoerd naar aanleiding van de kabinetsreactie op de ROB-adviezen. In de verkenning is ook aandacht voor de informatiepositie van de Kamer en het parlementair budgetrecht.

¹ Kamerstukken I 2024/25, 36600 B, K.

² Kamerstukken I, 2025/2026, 33.047

*Kan de regering aan de leden van de fractie van de **BBB** uiteenzetten of de huidige verdeling van het gemeentefonds voldoet als het wordt getoetst aan de uitkomsten van het rapport "Elke regio telt"⁴? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.*

Het rapport 'Elke regio telt' gaat in op de vraag of de huidige verdeling van het gemeentefonds recht doet aan kostenverschillen tussen gemeenten die het gevolg zijn van onder meer sociaal-economische kenmerken.

In het rapport komen onderstaande conclusies naar voren:

Pagina 7:

"Het meeste geld is afkomstig uit het Gemeentefonds. Deze budgetten zijn vooral bedoeld voor het in stand houden van het lokale voorzieningenniveau en om zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners. Via het Gemeentefonds wordt getracht verschillen tussen gemeenten te verkleinen, door gemeenten die te maken hebben met achterstanden een relatief grotere uitkering te geven.

Pagina 32:

"Bij de verdeling van de algemene uitkering wordt behalve met de hogere kosten ook rekening gehouden met de mogelijkheden van gemeenten om zelf inkomsten te verwerven, door middel van belastingen (vooral onroerendzaakbelasting).

Dat 'perifere' regio's relatief veel geld uit het Gemeentefonds ontvangen, is niet verrassend. De verdeelsleutel die het Rijk hanteert voor het Gemeentefonds is namelijk ontworpen om tegemoet te komen aan kostenverschillen tussen gemeenten die het gevolg zijn van onder meer sociaal-economische kenmerken. Gemeenten waar sprake is van meervoudige achterstanden op het gebied van arbeidsparticipatie, inkomen, ouderenzorg, jeugdhulp, doelgroepenvervoer, culturele voorzieningen enzovoort, hebben logischerwijs te maken met hogere kosten en ontvangen om die reden dus ook hogere bijdragen uit het Gemeentefonds. Het is daarmee de weerspiegeling van de achterstanden in die regio's: omdat ze structureel achterlopen krijgen gemeenten meer geld om zorg en ondersteuning te bieden en de negatieve effecten van de achterstanden te compenseren. Ook is de waarde van de onroerende zaken in die gebieden doorgaans lager, waardoor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds hoger is."

3. Bijlagen

*De ROB stelt terecht dat de verdeling van het gemeentefonds te veel een technische exercitie uit de 'systeemwereld' is en te weinig aansluit bij de 'leefwereld' van de inwoners en lokale voorzieningen.⁵ Kan de regering aan de leden van de **BBB** toelichten hoe de regering de leefwereld gaat betrekken bij deze herverdeling?*

Op korte termijn zal ik uw Kamer informeren over de vervolgstappen aangaande de verdeling van de middelen van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Daarbij zal ik dan ook ingaan op het van de ROB ontvangen advies.

De huidige verdeling is complex en dit heeft nogal wat gevolgen voor de uitvoering. Heeft de regering ooit de opdracht gegeven om te kijken naar een versimpeling? Zo nee, waarom heeft de regering dit niet gedaan?

Zoals in de brief van 6 april 2022 aan uw Kamer³ vermeld, geldt dat bij de herziening van het model, mede op verzoek van de Tweede Kamer, is gekeken naar hoe het model eenvoudiger kon worden gemaakt. De per 1 januari 2023 ingevoerde verdeling is eenvoudiger dan voorheen. Zo is het aantal parameters per 1 januari 2023 teruggebracht van 89 maatstaven naar 49 maatstaven.

Uit het ROB-advies blijkt dat de 'aftopping' van de Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-waarde voor niet-woningen een voordeel van ruim € 100 miljoen oplevert voor Amsterdam, wat door alle andere gemeenten in Nederland moet worden opgebracht.⁶ Hoe beoordeelt u dit voordeel en bent u bereid dit te schrappen in het voordeel van de gemeenten in de regio?

Zoals bij vraag 6 aangegeven zal ik uw Kamer op korte termijn informeren over de vervolgstappen aangaande de verdeling van de middelen van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Daarbij zal ik dan ook ingaan op het van de ROB ontvangen advies.

³ Kamerstukken I, 2022/2023, 35.925 B

De ROB adviseert om de extra financiële compensatie voor Waddengemeenten op termijn af te schaffen, omdat zij door toerisme veel eigen inkomsten genereren.⁷ Wordt hiermee ondernemendheid en zelfredzaamheid niet ten onrechte afgestraft? Wat zijn de gevolgen van het schrappen van de compensatie voor de fysieke bereikbaarheid en leefbaarheid op de eilanden? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Zoals bij vraag 6 aangegeven zal ik uw Kamer medio mei informeren over de vervolgstappen aangaande de verdeling van de middelen van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Daarbij zal ik dan ook ingaan op het van de ROB ontvangen advies.

De ROB adviseert om het zogenaamde 'ingroeipad' voor de herverdeling voorlopig te bevriezen, vanwege grote onduidelijkheid over welke gemeenten nu precies welk deel moeten krijgen.⁸ In hoeverre is het huidige systeem nog toereikend gezien dit soort onduidelijkheden? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Zoals bij vraag 6 aangegeven zal ik uw Kamer op korte termijn informeren over de vervolgstappen aangaande de verdeling van de middelen van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Daarbij zal ik dan ook ingaan op het van de ROB ontvangen advies.

Het cluster Jeugd beslaat maar liefst €8,5 miljard, maar het voorgestelde rekenmodel zorgt ervoor dat gemeenten in het ene deel van Nederland straks veel meer krijgen dan ze uitgeven, terwijl gemeenten in een ander deel fors minder krijgen. Erkent de regering dat deze voorgestelde verdeling minder gunstig uitpakt voor de regiogemeenten, die nu al voorzieningen moeten schrappen vanwege de stijgende jeugdzorgkosten? Wanneer kunnen de betreffende gemeenten een aanpassing verwachten? De regering geeft aan dat de nieuwe bbp-systematiek een achtjarig historisch gemiddelde gebruikt om de volumeontwikkeling stabiel te maken. Maakt een historisch gemiddelde het verschil met de oplopende tekorten in de jeugdzorg juist niet groter? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Zoals bij vraag 6 aangegeven zal ik uw Kamer op korte termijn informeren over de vervolgstappen aangaande de verdeling van de middelen van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

De regering geeft aan dat de nieuwe bbp-systematiek een achtjarig historisch gemiddelde gebruikt om de volumeontwikkeling stabiel te maken. Maakt een historisch gemiddelde het verschil met de oplopende tekorten in de jeugdzorg juist niet groter? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Het gaat er om dat de omvang van het gemeentefonds als geheel de ontwikkeling van het bbp volgt. De historische ontwikkeling van het bbp staat los van de ontwikkeling van de tekorten in de jeugdzorg. De stijging van de jeugdzorgkosten die bij gemeenten plaats heeft gevonden heeft bijvoorbeeld te maken met de toename van het aantal jongeren in de jeugdzorg of de kosten van een traject.

Hoe controleert de regering dat de gelden voor het aanpakken van onderwijsachterstanden die door het Rijk 'beleids- en bestedingsvrij' gemaakt zijn door de gemeenten ook echt effectief worden ingezet voor de kinderen die dit nodig hebben? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

De middelen in het gemeentefonds zijn beleids- en bestedingsvrij. De gemeenten leggen over de besteding van deze middelen dan ook geen verantwoording af aan het Rijk. Het is bij het Rijk dan ook niet bekend hoe middelen uit het gemeentefonds door gemeenten worden besteed en wat het effect van het gemeentelijk beleid is. Het is aan de gemeenten om binnen de landelijke kaders lokaal beleid te maken, waarbij de gemeenteraad het beleid vaststelt en het college controleert.

Naast uitkeringen uit het gemeentefonds ontvangen gemeenten specifieke uitkeringen van de beleidsdepartementen. Zo ontvangen gemeenten via een specifieke uitkering vanaf de begroting van OCW middelen voor de aanpak van onderwijsachterstanden, de specifieke uitkering Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB). Dit beleid wordt periodiek geëvalueerd.

over de uitkomsten van de evaluatie van de GOAB (Kamerstuk 31.293, nr. 738).

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

⁴ RLI, ROB, *Elke regio telt*, 2023.

⁵ ROB, *Herverdeling gemeentefonds 2027*, 2026.

⁶ ROB, *Herverdeling gemeentefonds 2027*, 2026.

⁷ ROB, *Herverdeling gemeentefonds 2027*, 2026.

⁸ ROB, *Herverdeling gemeentefonds 2027*, 2026.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**Inleidende opmerkingen**

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken over het wetsvoorstel tot Vaststelling van de begrotingsstaten van het Provinciefonds voor het jaar 2026. We danken de leden voor hun inbreng en gaan graag in op de in het verslag gestelde vragen.

In deze nota zijn de vragen en opmerkingen uit het verslag integraal opgenomen in cursieve tekst en de beantwoording van de vragen in gewone typografie. Daarbij is de volgorde van het verslag aangehouden.

1. Inleiding

*De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, BBB, PVV, D66, SP, PvdD, OPNL** en **fractie-Walenkamp** hebben met belangstelling kennisgenomen van de begrotingsstaat provinciefonds 2026. Het ontbreken van adequaat inzicht geldt niet alleen voor het gemeentefonds, maar ook voor het provinciefonds. Naar aanleiding daarvan hebben de fracties van **GroenLinks-PvdA, BBB, D66, SP, PvdD, OPNL** en **fractie-Walenkamp** gezamenlijk enkele vragen. Daarnaast hebben de leden van de fracties van de **BBB** en **PVV** nog enkele andere vragen over de begroting van het provinciefonds. De leden van de fracties van **CDA, JA21** en **fractie-Visseren-Hamakers** sluiten zich aan bij de vragen van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA c.s.*

2. Algemeen

Onderschrijft de regering de constatering van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, BBB, D66, SP, PvdD, OPNL en fractie-Walenkamp en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) dat het adequaat inzicht over de medebewindstaken, de hiervoor beschikbare financiële middelen en de resterende ruimte voor autonome taken in relatie tot artikel 124 van de grondwet ook ontbreekt bij het provinciefonds? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Artikel 2 van de financiële verhoudingswet schrijft voor dat bij beleidsvoornemens die decentrale overheden raken de financiële gevolgen in kaart worden gebracht en dat wordt aangegeven welke bekostigingswijze de financiële gevolgen kunnen worden opgevangen. Op het moment dat wordt gekozen voor bekostiging via het provinciefonds worden hiervoor middelen aan het fonds toegevoegd. Uw Kamer wordt hierover geïnformeerd via de begrotingsstukken en de bijbehorende circulaire.

De omvang van de fondsen volgt sinds 2024 de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). De totale groei van het fonds kan dus niet zonder meer aan specifieke taken worden toegerekend. Meer algemeen komen de uitkeringen ten goede aan de algemene middelen van de provincie. Over de besteding van de middelen vanuit het provinciefonds hoeven provincies geen verantwoording af te leggen aan het Rijk. Zij zijn weliswaar verplicht om de benodigde middelen voor medebewindstaken in de begroting op te nemen (art. 193 Gemeentewet), maar hierbij geldt een aanzienlijke ruimte voor effectief en doelmatig beleid. Omdat de middelen uit de fondsen zelf niet geoormerkt zijn, is het mogelijk dat provincies integraal beleid maken over de taakvelden heen. Over de besteding van de middelen leggen gedeputeerde staten verantwoording af aan provinciale staten.

Welke initiatieven heeft de regering ondernomen om tot adequaat inzicht te komen? Wanneer kan de regering dit overzicht aanleveren? Wat is de voorziene planning?

Op 9 januari jongstleden is de kabinetsreactie op de ROB adviezen "Afrekenen met disbalans" en Meters maken met Medebewind" met uw Kamer gedeeld¹. In de kabinetsreactie is een verkenning aangekondigd. Daarin zal worden verkend hoe monitoring beter kan bijdragen aan het verbeteren van het gesprek over de balans tussen taken en middelen en waar nodig verder ontwikkeld kan

¹ Kamerstukken I, 2025/2026, 33.047

worden. De uitkomst van de verkenning zal in de zomer met uw Kamer worden gedeeld.

*Kan de regering aan de leden van de fractie van de **BBB** uiteenzetten of provincies het afgelopen decennium voldoende geld hebben ontvangen voor de extra taken en verantwoordelijkheden die zij kregen? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.*

Uw Kamer heeft op 9 mei 2025 een overzicht ontvangen van de financiële impact van bestaand en nieuw rijksbeleid op decentrale overheden², met daarin alle mutaties in het provinciefonds (zowel structurele als incidentele) en specifieke uitkeringen vanaf 2010. Dit overzicht omvat alle extra taken en verantwoordelijkheden die provincies hebben gekregen. Zoals in de begeleidende brief is aangegeven, wordt bij uitbreiding van of bij nieuwe taken van oudsher artikel 2 Financiële-verhoudingswet toegepast, of als er sprake van nieuwe of aangepaste medebewindstaken artikel 108 lid 3 Gemeentewet dan wel artikel 105 lid 3 Provinciewet. Hierin is vastgelegd dat de financiële gevolgen van beleidsvoornemens onderzocht moeten worden en kwantitatief onderbouwd in de toelichting moeten worden beschreven. Is er sprake van het vorderen van medebewind, dan moeten de kosten door het Rijk vergoed worden.

Verder ben ik continu met provincies in gesprek over hun financiële positie en de balans tussen taken, middelen en uitvoeringskracht. Uw Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de financiële positie van provincies in het Integraal Overzicht Financiën Provincies. Daaruit blijkt dat de financiële positie van provincies goed is.

Welke kortingen zijn het afgelopen decennium aangebracht op uitkeringen uit het Provinciefonds? Vindt de regering deze nog terecht en rechtvaardig?

In bijlage 1 treft u een overzicht van de uitnamen uit het provinciefonds (groen gearceerd) en de toelichting uit de bijbehorende circulaire bij deze mutaties. Deze uitnamen zijn het gevolg van overheveling van taken van provincies naar een andere overheid (bijvoorbeeld bij de muskusratbestrijding van provincies naar waterschappen) of naar een andere financieringsvorm (bijvoorbeeld projecten verkeer en vervoer van een decentralisatie-uitkering naar een specifieke uitkering). Een andere reden is dat provincies soms meebetalen aan een dienst waar ze mede gebruik van maken, bijvoorbeeld aan de Generieke Digitale Infrastructuur.

Tussen 1997 en 2017 bestond de Raad voor de financiële verhoudingen om de regering te adviseren over de financiële ondersteuning van gemeenten en provincies. Heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur deze taak formeel overgenomen? Zou het voor de continuïteit en praktische uitwerking beter zijn een wettelijke adviesorganisatie op te richten? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

De taken van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) zijn per 1 juli 2017 formeel ondergebracht bij de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Daarmee adviseert de ROB sindsdien over de financiële verhoudingen tussen Rijk en decentrale overheden, naast zijn bredere taak om te adviseren over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur, hierbij is bijzondere aandacht voor de beginselen van democratie en rechtsstaat.

Uit recente externe evaluaties³ blijkt dat de ROB haar taak adequaat en consistent uitvoert. Het oprichten van een afzonderlijke wettelijke adviesorganisatie is niet wenselijk, omdat dit zou bijdragen aan versnippering van het adviesstelsel en de integrale benadering van bestuurlijke en financiële verhoudingen zou verzwakken.

3. Beleidsagenda

*Kan de regering aan de leden van de fractie van de **BBB** toelichten of door de groei van het aantal en de omvang van specifieke uitkeringen (SPUK's) de financiering van de provincies niet te 'complex' is geworden? Vindt de regering het terugbrengen van de SPUK's wenselijk? Zo ja, hoe wil de regering dit doen?*

Het is van belang om terughoudend om te gaan met het instellen van nieuwe of het verlengen van bestaande specifieke uitkeringen. Zowel om de administratieve- en controlelasten te beperken alsmede de beleids- en bestedingsvrijheid van medeoverheden te bevorderen.

Om vermindering van specifieke uitkeringen verder te bevorderen, is het instellen of verlengen van specifieke uitkeringen alleen mogelijk op basis van een kabinetsbesluit⁴. Op basis van een afwegingskader besluit het kabinet of de verstrekking van een specifieke uitkering voldoende

² (Kamerstuk I 2024-2025, 36000 B nr. K)

³ [Evaluatie Raad voor het Openbaar Bestuur \(ROB\) | Raad voor het Openbaar Bestuur](#)

⁴ (Kamerstuk II 2025/2026, 36915, nr. 1), p.25

onderbouwd is. Ook vindt overleg plaats met de koepels. De Kamer wordt over nieuwe specifieke uitkeringen dan wel verlenging van bestaande specifieke uitkeringen geïnformeerd. Daarnaast wordt er gewerkt aan het aanpassen van de Financiële-verhoudingswet. In het wetsvoorstel wordt de decentralisatie-uitkering aangepast naar een nieuwe uitkeringsvorm: de bijzondere fondsuitkering. De bijzondere fondsuitkering kan een alternatief bieden voor de specifieke uitkering. In het wetsvoorstel wordt naast de nieuwe uitkeringsvorm ook ingezet op het verminderen van de lasten die samenhangen met specifieke uitkeringen zodat de specifieke uitkering een minder belastende uitkeringsvorm wordt, voor zowel medeoverheden als het Rijk.

Op 23 maart 2026 heeft de Raad van State haar advies gepubliceerd over het wetsvoorstel.⁵ Het streven is om het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk in te dienen bij de Tweede Kamer.

Kan de regering aan deze leden aangeven of zij bereid is, ter versterking van de provinciale democratie en bovenop de ondersteuning op grond van de nieuw voorgestelde Wet financiering politieke partijen, ook in het Provinciefonds hiervoor een geormerkte component op te nemen?

Voor de uitvoering van de Wet op de Politieke Partijen (Wpp) is € 8,15 mln. per jaar gereserveerd voor subsidie aan decentrale politieke partijen. Streven is om de Wpp per 2028 in werking te laten treden. Tot die tijd is er geen wettelijke grondslag om deze middelen uit te keren. Tijdens de begrotingsbehandeling 2026 van BZK in de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn de volgende amendementen m.b.t. dit budget voor 2026 aangenomen:

- Gewijzigd amendement van de leden Sneller en Meulenkamp ter vervanging van nr. 36 over extra middelen voor ProDemos⁶ – a € 1,5 mln.
- Gewijzigd amendement van het lid Meulenkamp ter vervanging van nr. 34 over een pilot om AI toe te passen bij het verwerken van WOO-verzoeken⁷ – a € 1 mln.
- Gewijzigd amendement van de leden Clemminck en Tijs van den Brink ter vervanging van nr. 16 over een decentralisatie-uitkering ten gunste van lokale politieke partijen⁸ – a € 5,45 mln.
- Bij elkaar opgeteld komen deze amendementen op een totaal van € 7,95 mln. Het overige bedrag zal worden ingezet voor onderzoek in aanloop naar de Wpp. De aangenomen amendementen laten binnen de gereserveerde budgetten geen ruimte voor aanvullende middelen voor het provinciefonds in 2026.

4. Beleidsartikelen

Leidde de invoering van het op het onderzoek van CEBEON gebaseerde verdeelmodel tot grote financiële gevolgen voor sommige provincies? Kan de regering aan de leden van de fractie van de BBB aangeven wat zij eraan kan doen om deze gevolgen te verzachten?

De tussenstap per 1 januari 2026 is geheel conform het ontvangen voorstel van het Interprovinciaal overleg (IPO) vormgegeven. Deze tussenstap is in overleg met de provincies zo vorm gegeven dat er geen verder verzachtende maatregelen nodig waren. Uw Kamer is per brief d.d. 3 juli 2025 (Kamerstukken I 2024/25, 34568, nr.1) over dit voorstel geïnformeerd.

Kan de regering aan deze leden aangeven welke verschillen er zijn tussen de 'verdeelsleutels' voor het Provincie- en Gemeentefonds om te berekenen hoeveel beide financieel worden gesteund door het Rijk? Welke elementen staan in beide?

De uitgangspunten voor de mate van financiële steun aan een gemeente dan wel provincie door het Rijk zijn identiek en staan los van de omvang van beide fondsen en de verdeelmodellen. Financiering van gemeenten en provincies door het Rijk kan door toevoeging van middelen aan het gemeentefonds/provinciefonds of middels een specifieke uitkering. De ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds en het provinciefonds is dan ook afhankelijk van de aan hen toegekende taken die via het gemeentefonds/provinciefonds worden gefinancierd.

Het is van belang dat provincies en gemeenten over voldoende middelen (financieel als qua bevoegdheden) en uitvoeringskracht (menskracht, praktisch uitvoerbaar/organisatie) beschikken bij de uitvoering van hun taken. Gemeenten en provincies moeten dan ook op grond van de Gemeente- en Provinciewet betrokken worden bij de beleidsontwikkeling en de besluitvorming over taken die door het Rijk bij gemeenten en provincies worden neergelegd. Bij uitbreiding van of bij nieuwe taken

⁵ [Advies over wetswijziging financiële verhoudingen tussen het Rijk en medeoverheden - Raad van State](#) (W04.26.00003/l.herziening)

⁶ Kamerstuk II 2025/2026, 36800 VII, nr. 93)

⁷ Kamerstuk II 2025/2026, 36800 VII, nr. 92)

⁸ Kamerstuk II 2025/2026, 36800 B, nr. 19)

wordt van oudsher artikel 2 Financiële-verhoudingswet of als er sprake is van nieuwe of aangepaste medebewindstaken artikel 108 lid 3 Gemeentewet dan wel artikel 105 lid 3 Provinciewet toegepast. Hierin is vastgelegd dat de financiële gevolgen van beleidsvoornemens onderzocht moeten worden en kwantitatief onderbouwd in de toelichting moeten worden beschreven. Is er sprake van het vorderen van medebewind, dan moeten de kosten door het Rijk worden vergoed.

Financiering van gemeenten en provincies door het Rijk kan dan, zoals bij het begin van dit antwoord reeds aangegeven, door toevoeging van middelen aan het gemeentefonds/provinciefonds of middels een specifieke uitkering.

Daar waar financiering plaatsvindt via het gemeentefonds dan wel provinciefonds geldt dat de systematiek en de uitgangspunten van de beide fondsen identiek zijn. Voor beide fondsen geldt dat de omvang van het fonds het bruto binnenlands product volgt. In beide gevallen komt de verdeling van de middelen over gemeenten dan wel provincies bij een nieuwe of gewijzigde taak tot stand in overleg met de koepel, te weten de Vereniging Nederlandse Gemeenten dan wel het Interprovinciaal Overleg.

De verdeelmodellen van beide fondsen hebben als uitgangspunt iedere gemeente/provincie een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat gemeenten/provincies een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk. Aan de uitgavenkant bij de verdeling van de middelen van het gemeentefonds/provinciefonds wordt rekening gehouden met de kosten die gemeenten/provincies moeten maken, gegeven de objectieve kostenbepalende kenmerken van elke gemeente/provincie (kostenoriëntatie). Daarnaast wordt aan de inkomstenkant rekening gehouden met verschillen in de mogelijkheden die gemeenten/provincies hebben om een deel van hun uitgaven uit eigen middelen te bekostigen (inkomstenverevening).

Echter aangezien de taken (uitgaven) en inkomsten van gemeenten en provincies verschillen, verschillen ook de verdeelmaatstaven tussen beide modellen. Gezien de wettelijke taak van gemeenten ten aanzien van de bijstand en Wet maatschappelijke ondersteuning ontvangen gemeenten waar bijvoorbeeld relatief veel mensen in de bijstand zitten of relatief veel ouderen wonen extra middelen. Provincies hebben deze taken niet en kennen dan ook niet deze maatstaven. Aan de inkomstenkant geldt dat gemeenten met een lage WOZ-waarde per inwoner hogere bijdragen uit het gemeentefonds ontvangen. Bij provincies geldt dat provincies met lage opcenten per inwoner een hogere bijdrage uit het provinciefonds ontvangen.

Ziet de regering mogelijkheden om voor provincies en gemeenten meer op dezelfde manier hun financiële bijdrage van het Rijk te gaan berekenen?

Sinds 2023 wordt in het kader van de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden stelselmatig bij nieuw beleid of aanpassing van bestaand beleid nagegaan, of deze balans is tussen ambitie, taken, middelen (financieel als qua bevoegdheden) en uitvoeringskracht (menskracht, praktisch uitvoerbaar/organisatie) er is.

Uitgangspunt hierbij is dat de (koepels van) decentrale overheden vanaf de start betrokken worden om mee te denken over de vormgeving van het beleid en daarbij bovengenoemde balans te bewaken. Waar nodig worden uitvoeringstoetsen uitgevoerd, zodat duidelijk wordt of en hoe het nieuwe beleid uitvoerbaar is voor gemeenten en provincies. Bij nieuwe of aangepaste beleidsvoornemens met gevolgen voor gemeenten wordt als onderdeel van de UDO, zoals al van oudsher gebruikelijk was, ook artikel 2 Financiële-verhoudingswet toegepast of in geval van medebewindstaken artikel 108 lid 3 Gemeentewet dan wel artikel 105 lid 3 Provinciewet. De wijze van berekening van de benodigde middelen verschilt van taak tot taak. Dit komt doordat elke taak uniek is en eigen specifieke omstandigheden kent.

De uitkomsten van een UDO – inclusief achterliggende onderzoeken, zoals een uitvoeringstoets – zijn openbaar en worden met de Kamer gedeeld, bijvoorbeeld doordat ze zijn opgenomen in de Memorie van Toelichting of in een brief aan de Kamer over het onderwerp waar de UDO betrekking op heeft.

Ziet de regering kansen voor een vereenvoudiging van deze complexe systematiek?

Het streven van het Kabinet is om uw Kamer steeds zo transparant en navolgbaar mogelijk te informeren over beleidsvoornemens die medeoverheden raken inclusief de daarmee gepaard gaande beschikbare financiële middelen. In zoverre deze middelen aan het gemeentefonds/provinciefonds worden toegevoegd, wordt uw Kamer daar via de begrotingsstukken en daarbij behorende circulaire van het gemeentefonds/provinciefonds expliciet nader over geïnformeerd. Evenzo ontvangt uw Kamer jaarlijks in mei het Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen, waarin u een overzicht vindt van de door het Rijk verstrekte specifieke uitkeringen.

Kan de regering toelichten of het totaal van het Provinciefonds nu jaarlijks voor de inflatie/deflatie gecorrigeerd wordt? Zo niet, waarom gebeurt dit niet en in hoeverre worden de provincies hierdoor (net als de gemeenten) benadeeld? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Vanaf 2024 volgen het gemeente- en provinciefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). De ontwikkeling wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. Het prijsdeel volgt de prijsontwikkeling van het bbp van het lopende jaar. Conform Rijksbrede systematiek wordt de index in het voorjaar van het lopende jaar definitief vastgesteld.

5. Provinciefonds in breder perspectief

De provincies worden nu deels gefinancierd vanuit de opcenten op de brandstof. Doordat steeds meer auto's elektrisch rijden wordt deze financiering onzeker. Kan de regering aan de leden van de fractie van de **BBB** aangeven welke opties zij ziet om de inkomsten van de provincies uit te breiden met specifieke, in de wet op te nemen, provinciale belastingen? Zijn er wellicht Europese landen die al een oplossing voor dit probleem hebben gevonden? Zo ja, welke oplossingen zijn er gevonden en wat kan Nederland hiervan leren? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

In 2021 heeft uw Kamer het rapport van de werkgroep Herziening provinciaal belastinggebied ontvangen.⁹ In dit rapport staan opties om het provinciaal belastinggebied verder uit te breiden. Mochten gemeenten en/of provincies behoefte hebben aan verruiming van het lokaal belastinggebied, dan ben ik bereid daarover met hen in gesprek te gaan.

Kan de regering aan deze leden aangeven welke verschillen er zijn tussen provincies in hoeveel (percentages) belastingen zij heffen, zoals bij de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB)? Hoe groot zijn de verschillen? Heeft de regering wettelijke bevoegdheden om hierin in te grijpen, zoals door verschillen binnen bandbreedtes te houden? Wil de regering dat hier meer wettelijke bevoegdheden voor zijn?

Jaarlijks bevat de meicirculaire van het provinciefonds in Bijlage 9 een overzicht van de opcenten en de opbrengst van de opcenten per provincie.

Deze was voor het jaar 2024 als volgt.

	(1) Opbrengst opcenten MRB 2024 definitief	(2) Opcenten 2024	(3) Opbrengst opcenten MRB 2024 per opcent (k. 1 : k. 2)
Groningen	65.204.858,93	95,7	681.346,49
Fryslân	76.217.440,61	89,6	850.641,08
Drenthe	62.716.699,12	92,0	681.703,25
Overijssel	122.740.755,25	82,2	1.493.196,54
Gelderland	258.906.207,68	97,9	2.644.598,65
Utrecht	149.256.813,04	81,9	1.822.427,51
Noord-Holland	272.117.980,41	77,4	3.515.736,18
Zuid-Holland	392.103.629,90	98,7	3.972.681,15
Zeeland	44.609.488,64	84,4	528.548,44
Noord-Brabant	291.623.402,38	82,8	3.522.021,77
Limburg	120.260.713,93	83,1	1.447.180,67
Flevoland	42.227.926,65	83,0	508.770,20
Totaal	1.897.985.916,54		21.668.851,93

Een "opcent" is een opslagpercentage op een wettelijk vastgesteld basistarief van de motorrijtuigenbelasting. De provincie Groningen heeft dus in 2024 95,7% van het vastgestelde basistarief geheven.

De hoogte van de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting zijn wettelijk begrensd. Op grond van artikel 222 Provinciewet mogen provincies zelfstandig het aantal opcenten vaststellen, mits zij binnen het wettelijk maximum blijven en het aantal opcenten moet voor alle motorrijtuigen binnen één provincie gelijk zijn. Voor het jaar 2026 bedraagt het wettelijk maximum 144,0 opcenten. De provinciale opcenten zijn, zoals in de tabel te zien, (ruim) onder het wettelijk maximum vastgesteld.

De wettelijke systematiek is mede gebaseerd op provinciale belastingautonomie. Het kabinet kan niet ingrijpen in individuele provinciale tarieven zolang deze onder het wettelijk maximum blijven en voldoen aan de overige wettelijke voorwaarden. Indien verdere harmonisatie wenselijk zou zijn, zou daarvoor aanvullende wetgeving nodig zijn. Bijvoorbeeld door het maximum te verlagen of minimumpercentages voor te schrijven. Daarmee wordt echter de provinciale belastingautonomie

⁹ (kamerstuk I 2020/2021, 35570 C)

verder beperkt.

Kan de regering aan deze leden toelichten of de provincies van het Rijk, al dan niet via het Provinciefonds, financiële middelen krijgen om landbouwgrond te gaan gebruiken voor zonneparken en windmolens? Hoeveel geld geeft het Rijk hiervoor jaarlijks aan de provincies? Wat is hiervoor de wettelijke basis?

Nee, provincies ontvangen geen directe financiering van het Rijk om landbouwgronden ter beschikking te stellen voor de realisatie van windturbines en zon-PhotoVoltaic (zon-PV) op land. Jaarlijks kunnen exploitanten van nieuw te realiseren windturbines en grootschalige zon-PV projecten een aanvraag indienen om financiering te ontvangen via de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++).

Het is aan de provincies en gemeenten om in samenwerking met de lokale Regionale Energie Strategieën (RES'en) zoekgebieden aan te wijzen voor de inpassing van hernieuwbare energie op land. Eerder is in 2023 bestuurlijk afgesproken tussen het Rijk, IPO, VNG, UvW en NBNL dat zon-PV wordt ingepast via de volgordelijkheid van de Aangescherpte Voorkeursvolgorde Zon, en is het gebruik van landbouwgronden in principe ongewenst verklaard. [Kamerbrief 32 813, nr. 1310]

Kan de regering richting deze leden toelichten of zij zicht heeft op de omvang en waarde van de bezittingen van de provincies, zoals grond en gebouwen? Groeit hun bezit of neemt dit af? Als de regering hier geen goed zicht op heeft, is zij dan bereid hierover een (jaarlijkse) monitor hierover te publiceren? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Het kabinet heeft hier zicht op. Via Informatie voor Derden (Iv3) leveren provincies jaarlijks balansdata aan, waarop alle bezittingen (activa) in categorieën staan. Via het Integraal Overzicht Financiën Provincies wordt de Kamer jaarlijks geïnformeerd over de ontwikkeling van het totaal van de immateriële en materiële vaste activa, dat geactiveerde kosten, bijdragen aan activa in eigendom van derden, gronden en terreinen, woonruimten en bedrijfsgebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties omvat. Deze groeiden in 2024 met 5,1 procent en sinds 2020 gemiddeld met 5,4 procent per jaar. Er worden in het Integraal Overzicht ook andere kengetallen op basis van balans- en exploitatiedata getoond, zoals netto schuldquote, eigen vermogen en solvabiliteit. (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/12/01/integraal-overzicht-financien-provincies-2025>)

*De leden van de fractie van de **PVV** hebben enkele vragen en opmerkingen over de opcenten op de MRB. De regering heeft als mogelijke maatregel in verband met de hoge brandstofprijzen aangekondigd te overwegen de motorrijtuigenbelasting te verlagen.¹ Provincies heffen op basis van artikel 222 van de Provinciewet opcenten op de MRB. De hoogte van de opcenten op de MRB is vervolgens weer bepalend voor de verdeling van het provinciefonds.*

Kan de regering aan deze leden toelichten of zij bereid is om de provincies aan te sporen om ook het tarief opcenten op de MRB te verlagen en zo ook de automobilisten financieel meer lucht te geven? Is de regering daarnaast bereid om daarbij te voorkomen dat dit een nadelig effect heeft op de provincies en de verdeling van het provinciefonds?

De regering heeft in de Kamerbrief 'Acties Weerbaarheid Energieschok' maatregelen aangekondigd om specifieke groepen weggebruikers financieel tegemoet te komen.¹⁰ Daarbij is onder andere gekozen voor een verlaging van de MRB voor bestelauto's van ondernemers en voor vrachtauto's. Voor personenauto's heeft het kabinet ingezet op andere maatregelen om de betaalbaarheid van mobiliteit te verbeteren en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Zo wordt de openstelling van een inruilregeling voor oude fossiele personenauto's versneld naar het vierde kwartaal van 2026. Deze regeling is bedoeld voor huishoudens met lagere (midden)inkomens om een oude fossiele auto te laten slopen en met subsidie een tweedehands elektrische auto aan te schaffen.

De gekozen verlaging van de MRB voor bestelauto's van ondernemers en vrachtauto's heeft geen effect op de provinciale opcenten, aangezien provinciale opcenten niet op deze voertuigcategorieën worden geheven. Daarom heeft de regering geen aanleiding gezien provincies aan te sporen hun tarieven voor de provinciale opcenten te verlagen. Deze maatregel heeft dan ook geen gevolgen voor de inkomstenpositie van provincies en/of voor de verdeling de middelen van het provinciefonds.

¹⁰ 'Verlaging MRB en verhoging onbelaste kilometervergoeding opties voor kabinet', *Taxlive* 13 april 2026, <https://www.taxlive.nl/documenten/nieuws/verlaging-mrb-en-verhoging-onbelaste-kilometervergoeding-opties-voor-kabinet/>.

Kan de regering deze leden duiden in hoeverre provincies zelf ruimte hebben om de opcenten per voertuigcategorie te kunnen verlagen, bijvoorbeeld voor dieselwagens nu de diesel onevenredig duur is?

Dat is niet mogelijk. Op grond van artikel 222 Provinciewet stellen provincies zelfstandig het aantal opcenten vast, onder de voorwaarde dat het aantal opcenten voor alle motorrijtuigen binnen één provincie gelijk is.

Kan de regering deze leden aangeven in hoeverre zij het wenselijk vindt dat bepaalde provincies hun opcenten jaarlijks automatisch indexeren en daarmee het verhogen van de kosten voor de automobilist niet onderbouwen?

Het vaststellen van de provinciale opcenten maakt onderdeel uit van de provinciale belastingautonomie. Provinciale staten zijn bevoegd om zelf te bepalen op welke wijze zij omgaan met indexatie van tarieven. Het kabinet acht het aan provincies zelf om hierin een afweging te maken en hierover politieke verantwoording af te leggen aan de provinciale staten.

Het kabinet acht het wel begrijpelijk dat provincies bij de vaststelling van hun tarieven rekening houden met loon- en prijsontwikkelingen. Voor het rijksdeel van de motorrijtuigenbelasting worden de wettelijke tarieven immers ook jaarlijks geïndexeerd. Daarbij is van belang dat het wettelijke maximumaantal opcenten op grond van artikel 222, vijfde lid, Provinciewet jaarlijks automatisch wordt geïndexeerd via de tabelcorrectiefactor van artikel 10.2 Wet inkomstenbelasting 2001. Provincies hebben daarmee ruimte om hun tarieven, binnen het wettelijke maximum, aan te passen aan prijsontwikkelingen.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

Bijlage 1

Provinciefonds Overzicht 4 Structurele taakmutaties op de Algemene uitkering											
bedragen x € 1.000											
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Natuur, bodem en milieu											
Muskusrattenbestrijding	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken (naar GF)	-40.758	-40.758	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700	-46.700
Landelijk Meldpunt Afval		-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995
Uitvoering agrarisch natuurbeheer			9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500
Bodembescherming									1.374	1.374	
Subsidiestelsel Natuur en Landschap									20.204	21.950	
Vervoer											
Luchtvaarttaken		825	499	499	499	499	499	499	499	499	499
Vervoerregio Amsterdam							-1.152	-1.152	-1.152	-1.152	
Projecten verkeer en vervoer								-6.186	-6.186	-6.186	
Cultuur											
Friese taal	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90
RA I92 Publieke omroep	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000	-142.000
Regionale omroepen	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Friese taal	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65
Steunfunctie Monumentenzorg en Archeologie	183	183	183	183	183	183	183	183	183	183	183
Sociaal domein											
Jeugdzorg	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Bestuur											
Financiering basisregistratie adressen, gebouwen en topografie	-934	-934	-934	-934	-934	-934	-934	-934	-934	-934	-934
Vervangingsregeling statenleden	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Bijdrage aan Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening (NUP)	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500
European Pollutant Release Transfer Register E-PRTR	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365
Verminderen politieke ambtsdragers	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Nieuw Handelsregister	-73	-73	-73	-73	-73	-73	-73	-73	-73	-73	-73
Bijdrage budgetfinanciering Basisregistratie Kadaster (BRK)	-679	-679	-679	-679	-679	-679	-679	-679	-679	-679	-679
Compensatie Interbestuurlijk Toezicht (IBT) taak provincies	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254
Inputfinanciering handelsregister	-7	-7	-7	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)	-935	-861	-769	-635	-635	-635	-635	-1.375	-1.375	-1.375	-1.375
Wet Open Overheid (structureel)							2.708	3.385	4.062	4.739	

Muskusrattenbestrijding meicirculaire 2010

In het bestuurlijk overleg van 7 april 2010 is afgesproken dat de muskus- en beverrattenbestrijding per 1 januari 2011 wordt overgedragen van de provincies aan de waterschappen. Uitgangspunt is dat de taakoverdracht tijdig wettelijk geregeld is. De taakoverdracht gaat gepaard met een uitname uit het provinciefonds van € 19 mln. De verdeling van de uitname over de provincies zal via de maatstaven worden meegenomen in het nieuwe verdeelsysteem voor het provinciefonds. De fondsbeheerders streven ernaar om dit systeem per 1 januari 2012 in te laten gaan. Voor 2011 zal de verdeling worden gebaseerd op de verdeling van de toevoeging van de middelen voor de muskusrattenbestrijding in 1994, zie tabel 2 van bijlage 11 van deze circulaire. Om de herverdeeffecten in 2011 zo klein mogelijk te houden wordt een bedrag van € 31,469 mln. uitgenomen via de uitkeringsfactor. Vervolgens wordt € 12,469 mln. verdeeld via de decentralisatie-uitkering muskusratten. Zie voor de decentralisatie-uitkering bijlage 11 van deze circulaire. De totale uitname voor de muskusratten bedraagt dan € 19 mln. Zonder de uitname van € 19 mln. (maar met uitname van € 290 mln.) zou de uitkeringsfactor 1,452 hebben bedragen. Deze systematiek komt overeen met de systematiek die is gehanteerd bij de uitname van € 290 mln. en de verdeling hiervan (zie paragraaf 4.2).

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken (naar GF) decembercirculaire 2013

Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt de algemene uitkering voor de jaren 2014 tot en met 2017 met € 40,758 mln. en vanaf 2018 met structureel € 46,700 mln. verlaagd. In de bedragen is rekening gehouden met de bij provincies achterblijvende wettelijke taak betreffende de coördinatie van de handhavingssamenwerking binnen de provincie en de regie op de kwaliteitscriteria. Het lagere bedrag voor de jaren 2014 tot en met 2017 wordt veroorzaakt door een verrekening van de transitiekosten van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's; zie paragraaf 2.2 van de decembercirculaire 2012). De overdracht van taken heeft namelijk gevolgen voor de mate waarin gemeenten en provincies hun transitiekosten kunnen terugverdienen. Tabel 3.3 Decentralisatie-uitkering Natuur 2014 (bedragen in euro's) 2014 Groningen 9.700.000 Fryslân 25.600.000 Drenthe 19.750.000 Overijssel 21.250.000 Gelderland 24.550.000 Utrecht 11.400.000 Noord-Holland 17.200.000 Zuid-Holland 14.800.000 Zeeland 9.700.000 Noord-Brabant 26.300.000 Limburg 18.950.000 Flevoland 5.800.000 Totaal 205.000.000
 Decembercirculaire provinciefonds 2013 10 De uitname vindt plaats via de maatstaven woonruimten (€ -2,66), land (€ -5,04) en inrichtingen (€ -4.557,60) in het cluster Water en milieu. De afgelopen periode is samen met VNG en IPO benut om de financiële consequenties van de overdracht van taken helder te krijgen. Daartoe is onder meer in kaart gebracht welke middelen in het provinciefonds zijn gemoeid met de inrichtingsgebonden VTH-taken en welk deel daarvan moet achterblijven bij de provincies. Ook is een grondslag ontwikkeld

voor de verdeling over de afzonderlijke gemeenten en provincies. Deze is gebaseerd op de feitelijke aanwezigheid van inrichtingen en de zwaarte daarvan. De onderzoeken namen onvoorziene extra tijd in beslag waardoor de mededelingen in eerdere circulaire's beperkt zijn gebleven. Binnen het cluster Water en milieu sluit een uitname via bovengenoemde maatstaven en gewichten het meest aan bij de uitkomsten van het onderzoek waarin een grondslag is ontwikkeld voor de verdeling over de afzonderlijke gemeenten en provincies. Dat neemt niet weg dat sprake is van verschillen. Op verzoek van het IPO zullen deze in het bredere perspectief van het onderhoudstraject provinciefonds worden bezien.

Landelijk Meldpunt Afval septembercirculaire 2016

De provincies en het ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben een convenant gesloten over de overheveling van de financiering van het Landelijk Meldpunt Afval (LMA) van provincies naar het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu wordt hierdoor vanaf januari 2017 verantwoordelijk voor de opdrachtverlening aan Rijkswaterstaat. Het convenant leidt vanaf 2017 tot een structurele verlaging van de algemene uitkering van € 1,995 mln. In afwachting van de besluitvorming over het nieuwe verdeelmodel, voortvloeiend uit het traject commissie Jansen, vindt verdeling van de uitname plaats via een verlaging van de vaste bedragen voor de ontwikkeltaken, onderdeel Water en milieu – bodem. De bedragen per provincie die in mindering zijn gebracht sluiten aan bij de verdeling die in IPO-verband overeen is gekomen en zijn opgenomen in tabel 2.2.4.

Vervoerregio Amsterdam meicirculaire 2021

Het ministerie van BZK, de provincies en het IPO zijn in overleg over de juiste verwerking van de fusie van de gemeente Haarlemmermeer met de gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude in de maatstaf inwoners vervoerregio. De fusie heeft per 1 januari 2019 plaatsgevonden, maar de verkeers- en vervoertaken op het grondgebied van Haarlemmerliede Spaarnwoude blijven tot 1 januari 2022 uitgevoerd door de provincie Noord-Holland in plaats van de vervoerregio Amsterdam. Haarlemmermeer valt reeds onder de vervoerregio Amsterdam. In afwachting van een bestuurlijk akkoord vanuit het IPO heeft dit naar verwachting in de komende septembercirculaire de volgende twee aanpassingen tot gevolg: 1) Correctie van de maatstaf inwoners vervoerregio met terugwerkende kracht voor de uitkeringsjaren 2019 en 2020, omdat de algemene uitkering van Noord-Holland voor die jaren ten onrechte is gekort ten gunste van de andere provincies. 2) Een structurele uitname uit het provinciefonds vanaf 2022 omdat de verkeers- en vervoertaken van Haarlemmerliede Spaarnwoude per 1 januari 2022 overgaan van de provincie Noord-Holland naar de vervoerregio Amsterdam. In deze uitname zal ook de toekomstige fusie van Weesp met Amsterdam (2022) worden verwerkt, omdat als gevolg van deze fusie de verkeers- en vervoertaken van Weesp eveneens overgaan naar de vervoerregio Amsterdam. In de herijking van het provinciefonds (zie paragraaf 4.4) zal expliciet aandacht worden besteed aan de problematiek ten aanzien van grensverplaatsingen tussen provincies en vervoerregio's in relatie tot het verdeelmodel. Ook zal de afhankelijkheid tussen het provinciefonds en de financiering van de vervoersregio's in de herijking worden meegenomen.

Projecten verkeer en vervoer meicirculaire 2021

Met ingang van 2021 is de decentralisatie-uitkering Projecten verkeer en vervoer omgezet naar een specifieke uitkering. Dit om de rechtmatigheid van de uitkering te waarborgen. De beschikbare middelen bedragen structureel € 22,84 mln. vanaf 2021. Zie voor een toelichting paragraaf 3.2 van de decembercirculaire 2020.

RA I92 Publieke omroep meicirculaire 2013

Met ingang van 2014 is de algemene uitkering met een bedrag van € 142 mln. verlaagd vanwege het centraliseren van het budget voor regionale omroepen (zie ook hoofdstuk 1 van de decembercirculaire 2012). Door deze maatregel uit het Regeerakkoord worden de regionale omroepen niet langer gefinancierd door de provincies, maar door het Rijk. Het budget is overgeheveld van het provinciefonds naar de begroting van het Ministerie van OCW. De uitname vindt plaats naar verhouding van de maatstaven in het cluster Voorzieningen exclusief de maatstaf jongeren. Naar aanleiding van een toezegging van de staatssecretaris van OCW aan de Tweede Kamer wordt momenteel onderzoek gedaan naar de actuele uitgaven van provincies aan de regionale omroepen. Over de uitkomsten zal bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen IPO en OCW. Ook vindt afzonderlijk overleg plaats met de provincie Fryslân over Omrop Fryslân.

Jeugdzorg septembercirculaire 2015

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg is de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg overgegaan van de provincies naar de gemeenten. In het bestuursakkoord 2011-2015 is vastgelegd dat er € 90 mln. van het provinciefonds wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. De uitname is gebaseerd op het aantal jongeren op dat moment

Financiering basisregistratie adressen, gebouwen en topografie septembercirculaire 2008

Gezien het rijksbrede belang en het verplicht gebruik van de basisregistratie topografie is in het kader van de begrotingsbesluitvorming dit jaar binnen het kabinet afgesproken de exploitatie van

deze basisregistratie budgetgefinancierd te maken. Dit is ook in het nationaal Uitvoeringsprogramma (bij de visie op de dienstverlening) aan de Tweede Kamer gemeld en met de andere overheden besproken in het bestuurlijk overleg Regiegroep Dienstverlening en e-Overheid. De bijdragen zijn gebaseerd op een verdeelsleutel. Uitgangspunt daarbij is dat iedere overheidslaag (departementen, provincies, gemeenten en waterschappen) een bijdrage levert gebaseerd op beleidsbelang en verwacht gebruik en deze bijdrage structureel ter beschikking stelt. Door een uitname uit het provinciefonds en uit het gemeentefonds wordt dit landsbreed geregeld en wordt voorkomen, dat er per gemeente of provincie moet worden afgerekend en er toch weer drempel voor gebruik ontstaan. De provincies en de gemeenten zijn beide als één landsdekkende eenheid opgenomen in de verdeelsleutel voor de topografie. Bij de basisregistratie topografie gaat het om de inwinning- en beheerkosten. Dit is het overgrote deel van de huidige tarieven. De totale kosten hiervoor bedragen € 13,5 – 15,5mln. per jaar. De verdeling is gebaseerd op het gebruik in 2007 en verwacht gebruik als het gebruik van de basisregistratie topografie vanaf 1-1-2009 verplicht is gesteld. De decentrale overheden zijn elk als één landsdekkende partij opgenomen in de verdeelsleutel. Dit betekent: een uitname uit het gemeentefonds van € 0,810 mln. in 2009, van € 0,738 mln. in 2010 en vanaf 2011 structureel € 0,667 mln. de verdeling over de gemeenten vindt plaats op basis van oppervlakte grondgebied.

Bijdrage aan Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening (NUP) septembercirculaire 2010

In het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid werken Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen gemeenschappelijk aan betere dienstverlening. Dit leidt tot een beheer van een aantal landelijke ICT-voorzieningen. In de bestuurlijke regiegroep Dienstverlening en E-Overheid heeft het Rijk een beroep gedaan op de medefinanciering van het beheer. Vanwege het belang dat de provincies hechten aan een goede dienstverlening dragen provincies via het provinciefonds vanaf 2011 € 500.000 structureel bij aan het beheer van deze voorzieningen. De uitname uit het provinciefonds zal plaatsvinden door een verrekening met de uitkeringsfactor

Verminderen politieke ambtsdragers decembercirculaire 2010

Naast de ontwikkeling van het accres, bevat tabel 3.1 nog een andere mutatie die voortvloeit uit het Regeerakkoord. Het betreft het verminderen van het aantal politieke ambtsdragers. Deze maatregel leidt tot een besparing op de loonkosten en de kosten van directe ondersteuning. Vanaf 2015 wordt als gevolg hiervan structureel € 10 mln. uitgenomen. In komende circulaires wordt uitgebreidere informatie opgenomen over de uitwerking van deze maatregel.

Nieuw Handelsregister en Bijdrage budgetfinanciering Basisregistratie Kadaster (BRK) meicirculaire 2012

In december 2008 hebben de provincies zich via het NUP-akkoord bestuurlijk verplicht tot invoering van een aantal programmaonderdelen, waaronder de aansluiting op de Basisregistratie Kadaster (BRK) en het Nieuw Handelsregister (NHR) van de Kamers van Koophandel. Daarbij gaat het Rijk over op budgetfinanciering in plaats van tarieffinanciering. Dat betekent dat niet langer per afgenomen product wordt betaald, maar dat de bekostiging plaats vindt via vastgestelde budgetten. De gedachte hierachter is dat er geen belemmeringen moeten zijn voor (overheids)organisaties of burgers om gebruik te maken van de basisregistraties. De bijdrage van de provincies aan de BRK bedraagt € 679.000, gelijk aan het bedrag dat de provincies in 2010 afnamen aan producten. Hiervoor krijgen zij de beschikking over alle gegevens uit de BRK. De bijdrage van de provincies aan het NHR bedraagt € 73.000. Daarmee krijgen de provincies de beschikking over alle informatie uit het NHR. Beide bijdragen zullen worden gerealiseerd door een uitname uit het provinciefonds. Gebruikelijk is dat bij kleine uitnames en toevoegingen de verdeling wordt gebaseerd op de verdeling van de relevante clusters in het provinciefonds. In overleg met het IPO is vastgesteld dat het voor de BRK gaat om het cluster Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening en voor het NHR om het cluster Economische Zaken. Echter, besloten is om de uitname van € 73.000 voor het NHR niet uit het cluster Economische Zaken te halen, maar de uitname te laten verlopen via de uitkeringsfactor. De reden is dat voor de meeste maatstaven binnen dat cluster geldt dat de mutaties in bedragen per eenheid verwaarloosbaar klein zijn (minder dan € 0,01)

Inputfinanciering handelsregister meicirculaire 2015

Voorafgaand aan de invoering van de structurele inputfinanciering Handelsregister heeft het Ministerie van EZ, in samenwerking met alle partijen in de Gebruikersraad Handelsregister, een pilot uitgevoerd om ervaring op te doen met deze financiële systematiek. De pilot liep Meicirculaire provinciefonds 2015 6 over de jaren 2012 en 2013. Deze twee jaar is een bedrag overgeboekt door de betreffende gebruiker naar EZ. Er werden geen facturen meer gezonden tussentijds vanuit de Kamer van Koophandel. Aangezien het een pilot betrof is afgesproken dat eventueel meergebruik of mindergebruik over deze periode zou worden verdisconteerd in de toekomstige bijdrage van betrokkenen. In overleg met het IPO vindt daarom een verhoging van de bijdrage inputfinanciering Handelsregister voor de jaren 2015 tot en met 2019 plaats. Het meergebruik Handelsregister door provincies in 2012 en 2013 betrof in totaal € 34.000. De reeds eerder afgesproken uitname uit het provinciefonds van € 70.000 structureel wordt daarom verhoogd met € 7.000 per jaar in 2015 tot en met 2018 en met € 6.000 in 2019. De bedragen zullen worden uitgenomen via de uitkeringsfactor.

Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)

Binnen de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI; onder andere DigiD, eID, Digipoort en MijnOverheid) zijn tekorten ontstaan, die door haar gebruikers worden opgevangen. In de Ministerraad van 6 maart 2015 is besloten de betrokken partijen aan te slaan naar de mate van gebruik (laag, midden en hoog) van de GDI-voorzieningen. De medeoverheden zijn op de hoogte gesteld middels het Nationaal Beraad, één van de ambtelijke voorportalen van de Ministeriële Commissie Digitale Overheid waarin de koepels zijn vertegenwoordigd. Onderling is besloten dat de medeoverheden de volgende verdeelsleutel hanteren: gemeenten 75%, provincies 15% en waterschappen 10%.

36 800 IIB Vaststelling van de begrotingsstaten van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad voor het jaar 2026

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Inleidende opmerkingen

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken tot Vaststelling van de begrotingsstaten van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2026. We danken de leden voor hun inbreng en gaan graag in op de in het verslag gestelde vragen.

In deze nota zijn de vragen en opmerkingen uit het verslag integraal opgenomen in cursieve tekst en de beantwoording van de vragen in gewone typografie. Daarbij is de volgorde van het verslag aangehouden.

1. Inleiding

*De leden van de fracties van **PvdD** en **Volt** hebben met belangstelling kennisgenomen van de begrotingsstaat overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad 2026 (Voorjaarsnota). Voor de leden van de fractie van de PvdD was dit aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen, mede namens de leden van de fractie van Volt. Het lid van de **fractie-Visseren-Hamakers** sluit zich aan bij alle vragen.*

2. Beleidsartikelen

In de jaarverslagen van de Raad van State wordt al jaren achtereen geklaagd over een tekort aan juristen die nodig zijn om de taken van de Afdeling advisering en de Afdeling bestuursrechtspraak uit te voeren. Kunt u aan de leden van de fracties van PvdD en Volt aangeven hoeveel formatieplaatsen van juristen benodigd zijn om die taken uit te voeren en hoeveel er op dit moment vacant zijn? Geldt het personeelsgebrek zowel voor de adviestaken als voor de rechtspraak?

Van de Raad van State heb ik begrepen dat er de afgelopen periode meer juristen bestuursrechtspraak zijn aangenomen dan vertrokken, maar ook dat er nog steeds een tekort is. Er is dus nog steeds behoefte aan meer juristen voor de ondersteuning van de staatsraden van de Afdeling bestuursrechtspraak bij het afdoen van zaken. Van het aantal op dit moment niet bezette formatieplaatsen ben ik niet op de hoogte. Wel constateer ik dat het aantal juristen bestuursrechtspraak in 2025 gegroeid is ten opzichte van het jaar ervoor, namelijk. 289 in 2025 en 252 in 2024 (zie jaarverslagen over 2024 en 2025). In de eerste supplettoire begroting 2025 is er 5 miljoen euro, oplopend tot 12 miljoen euro in 2028 vrijgemaakt voor de Afdeling bestuursrechtspraak.

De doorlooptijden bij de Afdeling bestuursrechtspraak nemen niet af. Kan de regering aan deze leden toelichten of dit mede te wijten is aan het personeelsgebrek?

In 2025 is in meer zaken uitspraak gedaan dan er nieuwe zaken zijn binnengekomen. De voorraad zaken is dus gedaald.

De gemiddelde doorlooptijd van zaken in 2025 is blijkens het jaarverslag 36 weken. Deze doorlooptijd is minder sterk opgelopen dan in voorgaande jaren (zie cijfers uit jaarverslagen).

Deelt de regering het oordeel van deze leden dat vanuit rechtsstatelijk oogpunt het vereist is om de doorlooptijden terug te brengen? Komt het voor dat het de Afdeling bestuursrechtspraak niet lukt om uitspraak te doen binnen de 'redelijke termijn' die op grond van artikel 5 lid 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens in acht moet worden genomen?

Berechting binnen een redelijke termijn is een kernelement van het recht op een eerlijk proces (artikel 17 Grondwet, artikel 6 EVRM, artikel 47 EU-Handvest en artikel 14 IVBPR). De reden daarvoor is dat de mate van onzekerheid waarmee een procespartij in een geschil kampt zoveel mogelijk moet worden beperkt (*Kamerstukken II 2015/16, 34517, nr. 3, par. 7.3*). Daarnaast is berechting binnen een redelijke termijn noodzakelijk voor de effectiviteit en geloofwaardigheid van de rechtspraak. Of de redelijke termijn is overschreden, is contextafhankelijk en moet door de rechter in een concrete zaak worden beoordeeld. Wel kan in algemene zin worden gezegd dat het, gelet op de genoemde redenen, wenselijk is dat de doorlooptijden waar mogelijk worden teruggebracht.

Het komt af en toe voor dat niet kan worden voldaan aan de redelijke termijn die wordt bedoeld in – naar wordt aangenomen – artikel 6 Europees verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM).

Kan de regering aan deze leden aangeven welke maatregelen zij op het oog heeft om het tekort aan juristen weg te werken? Is het mogelijk om juristen die bij de Raad van State komen werken financieel extra te belonen?

De Raad van State gaat zelf over de maatregelen om het tekort aan juristen weg te werken.

Kan de regering toelichten of een door de Raad van State zelf georganiseerde opleiding kan voorzien in het aantrekken van voldoende personeel, als het probleem is dat juristen die belangstelling hebben voor een aanstelling van de afdelingen niet voldoende opgeleid zijn om de taken op het gebied van wetgeving of rechtspraak te verrichten? Is de regering bereid dat te financieren? Welke andere oplossingen zijn mogelijk?

De Raad van State trekt goed gekwalificeerde juristen aan en biedt een intensief opleidingsprogramma aan gedurende de eerste jaren van hun aanstelling. Dat programma is erop gericht om juristen bij de directie Bestuursrechtspraak op te leiden tot zelfstandig werkend jurist en alle vaardigheden, gedrag en competenties te laten verwerven die nodig zijn om een goed en bekwame jurist (en ambtenaar van staat) te zijn.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

Aan
Van

MinBZK
dFEZ

nota

Schriftelijke Kamervragen ontwerpbegroting 2026 IIB, GF
en PF

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2026-0000215374

Datum

6 mei 2026

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

3

Aanleiding

De Eerste Kamer heeft schriftelijke vragen gesteld over de ontwerpbegrotingen 2026 van de begrotingshoofdstukken: Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten en de Kiesraad (IIB), het gemeentefonds (B) en het provinciefonds (C). De beantwoording dient via Nota's naar aanleiding van het verslag uiterlijk 15 mei aangeboden te worden aan de Eerste Kamer.

Over de ontwerpbegrotingen van BZK (VII) en KR (IV) zijn geen vragen gesteld. Deze ontwerpbegrotingen zijn reeds aangenomen door de Eerste Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met de beantwoording van de schriftelijke Kamervragen en ondertekening van de aanbiedingsbrief en de Nota's naar aanleiding van het verslag.

Indien u aanpassingen van antwoorden wilt, zullen we deze verwerken voordat de antwoorden worden aangeboden aan de Eerste Kamer.

Kern

Over de ontwerpbegroting van de Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten en de Kiesraad (IIB) zijn vijf vragen gesteld, enkel over een tekort aan juristen bij de Raad van State (RvS). Daarnaast heeft de Eerste Kamer twaalf vragen gesteld over de ontwerpbegroting van het gemeentefonds, die met name betrekking hebben op het ROB-rapport "Afrekenen met disbalans: advies over medebewindstaken". Tot slot zijn er negentien vragen gesteld over het provinciefonds, onder meer over de Wet financiering politieke partijen, de beschikbare financiële middelen en de gehanteerde systematiek.

Toelichting

In artikel 4.4, tweede lid, van de Comptabiliteitswet (CW 2016) is bepaald dat de minister van BZK verantwoordelijk is voor het beheer van begrotingshoofdstuk IIB. Indien naar aanleiding van de (memorie van toelichting op) begrotingswet, de eerste suppletore wet, de tweede suppletore wet en de slotwet en het jaarverslag, Kamervragen aan de minister worden gesteld over het beleid of het beheer van een college, dan stelt de minister het desbetreffende college in staat het antwoord op deze vragen te formuleren. Indien de minister wijzigingen of aanvullingen wil aanbrengen op het antwoord doet hij dat alleen na overleg met het desbetreffende college. Indien er een onoverbrugbaar verschil van mening

bestaat over het te geven antwoord, vermeldt de minister in zijn antwoord welke informatie hij van het college heeft ontvangen en voegt hij daaraan zijn oordeel toe.

Onze referentie
2026-0000215374

Datum
6 mei 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief beantwoording schriftelijke Kamervragen OW26, IIB, GF en PF	
2	Nota naar aanleiding van het verslag - IIB	
3	Nota naar aanleiding van het verslag - GF	
4	Nota naar aanleiding van het verslag - PF	